

ОЛИВИА ДЕ ХАВИЛЕНД (1. 7. 1916 – 26. 7. 2020)

ЖИВЕТИ 104 ГОДИНЕ ДОК СВЕ ОКОЛО ПРОХУЈИ С ВИХОРОМ

Мала Оливија Мери рођена је у Токију као далеки потомак норманских Де Хавиланда који су са Виљемом освајачем покорили Енглеску. Тата јој је оставио маму певачицу кад јој је било 3 године па су она и сестра са мајком напустили далеки оријент и преселиле се у Калифорнију у потрази за перформерском срећом. Први глумачки деби Оливија је имала у аматерском позоришту као 15-тогодишња девојчица играјући Луис Керолову *Алису у земљи чуда*. Очух јој се доцније бунио и бранио јој да се бави глумом давши јој ултиматум да може слободно да оде из његове куће ако буде прихватила и улогу Елизабет Бенет у позоришној представи по роману Џејн Остин. Без размишљања се сутрадан одселила код породичног пријатеља. Само име Оливија мама јој је дала по богатој грофици, јунакињи Шекспирове *Богојављенске ноћи* што се показало као срећно јер је први пут засијала на филму у адаптацији Шекспировог *Сна летње ноћи*. Партнер јој је ту био млади Џејмс Кегни. „Дими знаш ли ти шта је то уствари глума?“ – питала га је. „Не знам, само знам да то што изговориш треба стварно и да мислиш.“ Сретна околност је била да је након тога са 17 година на платну глумила са њеним даљим рођаком (*15th cousin twice removed*) Еролом Флином. Иако обоје децидно тврде да се између њих, иако су били заљубљени једно у друго, сем пољубаца под светлима камера никад ништа приватно у мраку није десило, хемија између њих се јасно видела на великом екрану. „Не треба ништа да вас чуди хемија међу глумцима јер живот је хемија.“ – тврдила је Оливија. На основу исте алхемичари у холивудској лабораторији су ову лукретивну формулу *Флин+ДеХавиленд* поновили чак осам пута. Најнезаборавније их удруживши од средине тридесетих као *Робин Худа* и Лејди Меријен те *Капетан Блад*. У трећем *Santa*

Fe Trail заиграли су и уз будућег председника Америке Роналда Регана. У осмом су се свечано растали уз Флинову реченицу: „Госпо било је част служити Вам.” Чак су и девети филм смислили за њих али у њему нису имали заједничке сцене. Играти стално слатко младо створење, херојева драгану то је стварно испразно и досадно за мене. Покушала је на све начине да се извуче из тог репетитивно лимитирајућег уговора са студијом али су јој рекли да нема права на то. Она је узвратила да ће на суд. Свеједно, претили су да и ако победи иако изгуби нико јој више никад неће дати улогу, међутим Оливија је остала упорна. Случај је дошао на Врховни суд и ДеХавиллендова је на опште запрепашћење победила ограничивши тако дотадашње робовске уговоре које су трајали унедоглед на строго лимитираних седам година. Овај закон (*Seven Year Rule Labor Code Section 2855*) је након тога назван по њој (*De Havilland Law*). Занимљиво и у 21. веку Оливија се поново обратила суду. Овога пута зато што ју је снаја исто толико дуговечног колеге Кирка Дагласа Кетрин Зита Џонс представила у лошем светлу у ТВ серији *Фауд* у којој ју је играла. „Ја никад нисам рекла за своју сестру да је кучка нити ширила сплеткарске трачеве по Холивуду. Ником нисам дала права да користи моје име у тој причи...” Ипак, овај пут се Врховни суд оглушио о њену жалбу. Њен анимозитет према рођеној сестри био је одавно познат нарочито зато што се и сестра Џоан Фонтејн прославила највише по својој улози у Хичкоковом трилер класику *Ребека*. Након тога су обе биле номиноване за оскара исте 1942. године. Наслови оба филма за које је тад добила оскаре (*Each His Own* и *Hairress*) из данашње перспективе ретко коме ће нешто значити али онај због којег је и дан данас памтимо је најгледанији филм свога доба *Прохујало с Вихором* па је тим поводом Оливија изјавила: „Јако ми се допало да играм Мелани. Мелани је за разлику од Скарлет О’Харе, која је сва стално окупирана сама собом и сопственим хировима, оријентисана на друге. Мелани све ради за друге и тако постаје истински срећна док Скарлет све ради за себе и остаје дубоко несрећна. Тај филм ће трајати вечно зато што су све земље преживеле ратове и имале периоде обнове на које их он може асоцирати те се лако могу идентификовати са ликовима а и у сваких три минута се деси нешто ново тако да је јако занимљиво.” За потребе овог филма из 1939. године у сцени пожара у Атланти за време америчког грађанског рата спаљена је ефектно сва преостала сценографија из *Кинг Конга*. Упечатљива је и сцена Оливијиног порођаја и стилизованих силуета као у позоришту сенки. Де Хавиллендова је већ 1967. надживела све главне јунаке овог култног остварења (Вивијен Ли, Клерк Гејбла, Лесли

Хауарда, Хети Мек Денијел). А онда временом и већину јунака из хит филма који је 40 година потом по гледаности претекао „Прохујало с Вихором” а то је *Star Wars* (Carrie Fisher, Alec Guinness, Peter Cushing, Peter Mayhew, Kenny Baker). На своју жалост надживела је и свог сопственог сина који је преминуо у 42-ој години. „Ја сваки свој рођендан посматрам као мали тријумф јер живот је борба” – рекла је глумица једном приликом. За тражени јој рецепт за дуговечност одговарала је: „Љубав, љубопитљивост и љуљање од смеха. И промена околине која вам не прија у прави час.” Кад је у Холивуду све изгледало ко да ће прохујати с вихором због све веће популарности телевизије на уштрб биоскопа одселила се у Француску и удала за уредника *Paris Matcha*. „Француска је предивна, ко год вам каже да је племић прави је племић и сваки замак је тамо прави а не од картона (као код нас). И сам језик је чудесан чујете неку реч и помислите о како дивно да по њој назовете свог сина а онда вам је преведу и испадне да они тако кажу ’кобасица’.” Својим драмским гласом у америчкој катедрали у Паризу деХавилендова је дуго година радо читала окупљенима одломке из светог писма за Ускрс и Божић. Одбила је улогу Бланш у *Трамвај звани жеља* јер, по њеном мишљењу, права дама не говори нит се понаша тако. Генерално није јој сметало да у доба *филм ноара*, када су врло неваљале цуре (попут Рите и Марлене) биле на цени, глуми оне позитивне јер је то сматрала не само као узорни већ и као глумачки изазов. Окушала се и као писац: „Писање је узвишено, заборавите на све остало.” Љубимац публике Цими Стјуарт нудио јој је брак пре рата али га је она одбила мислећи да то није добра идеја. Желела је да се уда за Џон Хјустона али је тад он мислио да то није добра идеја. Због компликованих осећања према Џејмс Стјарту одбила је да заигра његову супругу у Френк Каприном култном филму *Wonderful Life*. Последњи пут се појавила као глумица играјући мајку Елизабете II у драматизацији венчања Чарлса и Дајане. Иста Елизабета јој је, када је превалила стоту годину, доделила командантску титулу официрке британске империје. На питање како би желела да умре одговорила је: „Да се не лажемо живела бих вечно у добром здрављу да је могуће али ако већ то није могуће, онда бих овај свет напустила сва намирисана у сомоту с бисерним минђушама и шампањцем у руци док проналазим решење компликоване укрштенице.” Када је преминула у својој 104. години живота, оставила је проблем новинарима како спаковати толико дугу и занимљиву животну причу у концизну форму.

Младен Калпић